

Hvad mener brugerne om substitutionsbehandlingen?

Substitutionsbehandling har længe været en omdiskuteret størrelse i Danmark.

Hvad er formålet? Og hvordan imødekommes de forskellige behandlingsbehov hos de borgere, der er i behandling?

En vigtig del af substitutionsbehandling er at støtte op om trivsel og livskvalitet ved at tilpasse den medicinske og psykosociale indsats til den enkelte borgers behov, uden nødvendigvis at insistere på stoffrihed.

Selvom indsatsen ikke behøver at være mindre intensiv end den, der tilbydes inden for anden misbrugsbehandling, har der gennem årene været debat og undersøgelser, der har peget på, hvordan den store fortolkningsfrihed af skadesreduktionsbegrebet inden for substitutionsbehandling har resulteret i, at indsatsen kan spænde fra at være bredspektret og af høj intensitet til at være en lavintens indsats med primært fokus på medikamentel stabilisering.

I 2014 tog Rådet for Socialt Udsatte initiativ til en mindre statusundersøgelse af opiatafhængiges oplevelse af substitutionsbehandling. Undersøgelsen fandt sted i perioden maj til december, hvor Center for Rusmiddelforskning indsamlede 220 spørgeskemaer fra 16 substitutionsenheder på landsplan, og KABS VIDEN udførte 5 kvalitative fokusgruppeinterview på 5 af enhederne. Spørgeskemaundersøgelsen viste, at der stadig er god grund til at kvalificere svarene på spørgsmålene om formål og imødekom-

melse af behov i substitutionsbehandling. Her nogle korte oprids af centrale spørgsmål, som beskrives mere udbyggende i Rådets rapport og Rådets pjese:

Er indsatsen bred nok for dem, der har brug for det?

Undersøgelsen viste, at der stadig er stor efterspørgsel på mere behandling og kontakt, særligt i forhold til læge og kontaktperson, og på mere hjælp til især fysiske og psykiske problemer.

Er der ressourcer nok til at inddrage borgerne?

Antallet af borgere, der ikke oplevede sammenhæng i behandlingen, indikerer et behov for i højere grad at prioritere at forklare behandlingsplanen på en måde, så det er nemmere at forstå formål og hensigter med de tiltag, der sættes i værk. Selvom mange fik den medicin og dosis, de havde brug for, indikerer borgernes besvarelser på spørgsmål om den medicinske behandling, at det enkelte behandlingssted bør overveje, om borgerne inddrages nok i overvejelser om justering af dosis og type medicin og dens virkning og bivirkning.

Fungerer sanktioner og kontrol efter formålet?

Næsten lige mange oplevede, at sanktioner og kontrol kunne være nødvendigt for at få

behandlingsstedet til at fungere, og at det ikke hjalp dem selv. Der er derfor grund til at diskutere, hvornår sanktioner og kontrol reelt opfylder det ønskede formål, og om de forklares og effektueres på en måde, så det giver mening for den enkelte borger.

De tre spørgsmål hænger selvfølgelig sammen – uden ressourcer er det for eksempel svært at inddrage borgeren, prioritere om kontrol og sanktioner er det mest meningsfulde at gøre, og om det gennemføres på en måde, der giver mening for borgeren. At undersøgelsen viste, at det særligt er borgere, der følte sig meget belastede, som oplevede mest utilfredshed med dele af behandlingen, peger også på, at prioritering af ressourcer i substitutionsbehandling spiller en afgørende rolle for at den skal kunne opfylde et kvalificeret formål, hvor indsatserne er tilpasset, så de imødekommer de meget forskellige behov hos en bred målgruppe. ■

*BIRGITTE THYLSTRUP, PSYKOLOG, PH.D.,
LEKTOR på CRF
SIDSEL SCHRØDER, PÆD. ANTROPOLOG,
VIDENSKABELIG ASSISTENT på CRF*

**Læs mere på www.udsatte.dk
– her finder du rapport og pixibog om undersøgelsen.**